

גנזי המלך

ארבע כנסות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

149

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן קִרְבֵּךְ אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת חֲטָאתְךָ"

הרגשת חומרת החטא לפי הכרת רוממות ה'
מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

ומוראו ופחדו ממנו, משום כך היתה גם חטאתו נגדו תמיד כי זה תלוי בזה, מי שמבין ומכיר רוממותו יתב' חזרת הכרה זו לראות שפלות עצמו "וחטאתי נגדי תמיד", לא כן האדם אשר אינו משים עיניו על דרכיו, סומא הוא בכל 'לא חלי ולא מרגיש' לא זה ולא זה! כאבן דומם אשר לא נע ולא זע, כי עבירותיו של אדם מטמטמין לבו מלהכיר רוממותו יתב' וממילא אינו מרגיש חומר פגם החטא.

והנה ידוע כי האנשים המשחקים בקרקסאות, אלו שמהלכים על חבל מעל הנהר או הארץ, כל עיקר דעתם הוא שיווי המשקל ואוחזים ב' משקלות שוים אבל אם מסיח דעתו לרגע ממש וגם פחות מרגע ויאבד קו המשקולת ויכבד צד א' מהשני אפילו במשהו, הרי נופלים המה במהרה לתחתיות ארץ, או במצולות ים ואבדו באשר אבדו.

וכבר המשילו כן החכמים דרכו של אדם בעוה"ז, שמהלכו כאותם העוברים על החבל. ולכן מוטל על האדם היודע שלא לאבד חייו, שלא יסיח דעתו ולא ישכח כי ככה דוקא יעבור עולמו, חרב מונחת לו בין ירכותיו וגיהנם פתוחה לו מתחתיו, אם ישים עיניו על דרכיו תמיד הרי הוא נצול ובאם לאו ח"ו בהיסח הדעת לרגע אחד יכול ח"ו לאבד חושיו ויכרע תחתיו והסל כל עניניו לנצח רח"ל.

א"כ צריך הוא למשקלות בידיו. בימין "שניתיה ה' לנגדי תמיד" וכשמאלו המשך בעמ' 2 <<<

וירא לגשת!

ואם אהרן 'קדוש ה' כך, מה יאמר אדם שעבר עבירה ממש ובמתכוון וזדון, עד כמה ישיגהו הפחד והבוזיון לגשת אל מזבח ה', אם לאהרן נדמה 'כאילו צורת העגל שם מעכב בכפרותיו' מהיכן יקוה אנוש רימה לקבל סליחה וכפרה על פשעיו? כמו שכתוב: "איש שתה כמים עולה" (איוב טו ז) פירוש: כמו המים שמשגיגים חנם בלא כסף ובלא טורח, כן שותה אדם עולה בלא צער ומרירות על עוברו רצון ה', אם כן בעת גשתו להתפלל על חייו וסליחת עונות לפני ה' והתפלה במקום קרבן, איך לא יבוש ולא יכנע בפחד ורעדה להיות עונותיו חקוקים במחשבתו, שמא חס וחלילה הם מעכבים כפרותיו?

אכן זוהי המדה מפני ש'אהרן קדוש ה' קיים בנפשו 'שניתיה ה' לנגדי תמיד' (תהילים טז ח), שכל היום חקוק לפניו ידיעתו והכרתו את גדולת ה' יתברך

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן קִרְבֵּךְ אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת חֲטָאתְךָ וְאֵת עֲלֹתְךָ וְכַפֵּר בְּעֶדְךָ וּבְעַד הָעָם וַעֲשֵׂה אֶת קִרְבֶּן הָעָם וְכַפֵּר בְּעֶדְם כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' " (ויקרא ט ז). 'לפי שהיה אהרן רואה את המזבח כתבנית שור והיה מתירא ממנו, אמר לו משה לאהרן הגיס דעתך וקרב אליו. לכך נאמר: "קרב אל המזבח" (תו"כ)

וכתב הרמב"ן: "וטעם דבר זה, כי בעבור שהיה אהרן קדוש ה' ואין בנפשו חטא זולתי מעשה העגל, היה החטא ההוא קבוע לו במחשבתו, כענין שנאמר: "וחטאתי נגדי תמיד" (תהלים נא ה) והיה נדמה לו כאילו צורת העגל שם מעכב בכפרותיו" (רמב"ן ויקרא ט ז).

הנה בחטא מי מריבה כתוב מפורש בתורה שעבור זה לא יכנסו משה ואהרן לארץ, ככתוב: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן יַעֲזֹב הָאָדָמָה כִּי לֹא אֶמְנַתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לִכֵּן לֹא תָבִיאוּ אֶת הַקֶּהֱל הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם הַמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת ה' וַיִּקְרָשׁ בָּם" (במדבר כ יב יג).

ונלאו כל הראשונים למצא החטא: אם כן, על מעשה העגל שעשה אהרן לא כתבה התורה שעבור זה לא יכנס לארץ? צריך לומר; ברור שחטאו זה לא היה מעכב ביאתו לארץ ואף אם תמצא שם איזה פגם חטא הרי רצה הקב"ה מעשיו ועשאו לכהן גדול, בכל זאת מכיון שעפ"כ יצא ממשול מתחת ידו היה כל כך חקוק במחשבתו וחטאו כנגדו לפניו תמיד עד שראה דמות שור על המזבח ונבעת ביותר

"וְחִטָּאתִי נִגְדִי תְּמִיד" ובכך תקותו חזקה לעבור דרך מסוכנת זו ועוד יתעלה בהרבה ושכרו אתו, כי הראה גבורתו הנפלאה אשר לא כל אדם זוכה לכך, אבל עיקר גדול הוא שיצמצם כל מחשבתו רק לזאת, איך לעבור על החבל מראשו עד סופו, כי בכל פסיעה ופסיעה חייו תלויים לו מנגד ואף אם כבר עבר תשעים ותשע אחוזים מדרכו, עדין לבו יפחד מאד על הפסיעה האחרונה. כזאת יעשה וינצל מהבלי הזמן ונוראות פגעיו העצומים, **"אֲרַח חַיִּים לְמַעַלָּה לְמַשְׁכִּיל לְמַעַן סוּר מִשְׂאוֹל מָטָה"** (משלי טו כד). (אור יהל ח"ב).

הרגשת החסרון שוללת הגאווה

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהְרֹן קָרֵב אֵל הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת חֲטָאתְךָ" (ויקרא ט ז)

הגה"ח רי"י הורביץ זצ"ל מבאר בספר 'מדריגת האדם', את ההבדל בין משה רבינו ע"ה ובין ירבעם בן נבט. מה מונח ביסוד ושרש נפשם אשר הבדילם לשתי דרכים נפרדות מן הקצה אל הקצה ודאי שכל אחד לא נולד עם דרכו וכיוונו בדרך הטבעית, אלא שבדרך הבחירה והעיון כל אחד מהם חתר והגיע למהותו ושיטתו ובכך במה זכה משה להצליח למרום המרומים ומפני מה נתגלגל ירבעם וירד כל כך עד כדי שנעשה חוטא ומחטיא את הרבים?

מצינו במשה שהתורה מעידה עליו כי היה עניו שכתוב: **"וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עֲנֵו מְאֹד מְכַל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה"** (במדבר יב ג) וכאשר צוה ה' לשלחו למצרים לגאולת ישראל, ענה ואמר: **"בִּי אֲדֹנָי שְׁלַח נָא בְּיָדֶיךָ מֶלֶךְ וְהַרְגֵנִי וְשִׁבּוּ אֵלַי רַחֲמֵיךָ מֵאֵלֶּיךָ"** (שמות ד יג).

וביאר הרמב"ן ז"ל: **"שְׁלַח נָא בְּיָדֶיךָ מֶלֶךְ וְהַרְגֵנִי וְשִׁבּוּ אֵלַי רַחֲמֵיךָ מֵאֵלֶּיךָ"** כי אין אדם בעולם שלא יהיה הגון יותר ממני לשליחותי (רמב"ן שמות ד יג). כי אם תשלח כל אדם מן השוק הוא הגון ומסוגל ממני, נפלאות היתה מדרגתו בענין הכרת פחיתותו ומעוט ערכו, התרגזותו על העדר שלמותו יחד עם השאיפה לתקון פגמיו ממלאות את כל הווייתו, עד כדי הרגשת התפשטות כל המעלות. הרגשת הפחיתות האפילה על הכרת המעלות עד כדי העלמן, כדוגמת אדם שנחטכה לו אצבע והדם נוזל והכאב גדול, מצב כזה בודאי משכיח מן האדם את הרגשת היתרון שבשאר איבריו השלמים, כי איך יתענג בקיום

שאר גופו בזמן שהאצבע שופע דם וכל מחשבתו מכוונת לרפוי האצבע.

כן הגיע משה רבינו להרגיש כל חסרון קל שבו וכאשר שלחו ה' יתברך למצרים אמר: **"שְׁלַח נָא בְּיָדֶיךָ מֶלֶךְ וְהַרְגֵנִי וְשִׁבּוּ אֵלַי רַחֲמֵיךָ מֵאֵלֶּיךָ"** כי היה מורד כל אחד כפי מדת הרגשת פחיתותו, מופשט לגמרי מהרגשת הגדלות שלו, כולו כאב מהרגשת החסרון, ממילא לא היה פונה לראות החסרון שבזולתו, כי זה יגרום לו הרגשת חסרון שלא הגיע למדת עין טובה, נמצא שאחרי ההתלמדות לא להיות להוט למצא את חסרון הזולת, הרגשת החסרון העצמי גדלה אצלו שבעתים.

שתי המעלות האלו הרגשת פחיתות עצמו וגדלות הזולת, הביאו אותו לידי התשובה של **"שְׁלַח נָא בְּיָדֶיךָ מֶלֶךְ וְהַרְגֵנִי וְשִׁבּוּ אֵלַי רַחֲמֵיךָ"** ובכל הווייתו חשב שכל אחד זולתו מוכשר ביותר להיות מנהיג על ישראל, נמצא לפי שהיה בו השרש הזה של הרגשת החסרון והתביעה המתמדת העצמית הביאו אותו לדרגת **"זוכה ומזכה הרבים"**.

אצל ירבעם את השרש הזה עקר והרס מתוך נפשו, כל מאמציו היו מכוונים רק להתרברבות, שכל רואיו לא יטעו חלילה לחשוב שהוא פחות מהזולת, כדמצינו בחז"ל: **"אמר רב נחמן: גסות הרוח שהיה בו בירבעם, טרדתו מן העולם, שנאמר: וַיֹּאמֶר יִרְבְּעָם בְּלָבוֹ עֲתָה תָשׁוּב הַמַּמְלָכָה לְבֵית דָּוִד אִם יַעֲלֶה הָעָם הַזֶּה לַעֲשׂוֹת זְכוּתִים בְּכֵתִי ה' בִּירוּשָׁלַם וְשָׁב לִב הָעָם הַזֶּה אֶל אֲדֹנָיהֶם אֵל רַחֲמֵיךָ מֵאֵלֶּיךָ יְהוָה וְהַרְגֵנִי וְשִׁבּוּ אֵלַי רַחֲמֵיךָ מֵאֵלֶּיךָ"** אמר: גמירי; דאין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית יהודה בלבד! כיון רחזו ליה לרחבעם דיתבי ואנא קאימנא, סברי הא מלכא והא עבדא! ואי יתיבנא, מורד במלכות הואי וקטלין לי ואזלו בתריה, מיד **"וַיִּנְעֹץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ שְׁנֵי עֲגָלֵי זָהָב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רַב לְכֶם מַעֲלוֹת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה אֲלֵהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָעֵלְוֶה מֵאַרְצֵי מִצְרַיִם וַיֵּשֶׁם אֶת הָאֶחָד בְּכֵתִי א-ל וְאֵת הָאֶחָד בְּתֵן בְּדָן"** (מלכים א יב כו-כט) (סנהדרין קא:). הרי שמנע את עצמו ואחרים מלעלות לרגל שמא יאמרו: **"הא מלכא והא עבדא!"** כי אם יעמוד בעזרה ורחבעם יושב כפי גזירת הבורא, מצב כזה לא היה בהתאם להרגשת גדלותו שהוא יהא עומד ומלך מזרע יהודה יהא יושב ולכן נסתבך והעמיד עגלים על גבולות ישראל והכריז: **"הִנֵּה אֲלֵהֶיךָ יִשְׂרָאֵל"** ונחפץ להיות 'חוטא ומחטיא את הרבים', מן הקצה אל הקצה ממעלת משה רבינו ע"ה.

ויתכן מאד שהיה לו לירבעם פתח כשר לטעות, שמא על ידי מניעת הכבוד ממנו והתכופותו לפני רחבעם, תתקרב

השפעתו הרוחנית על העם, כי יאמרו: **'הא מלכא והא עבדא'**. ככה היה ירבעם משכנע את עצמו, שגדלותו נחוצה דוקא לטובת הרוחניות של העם וכאן טעה והטעה את עצמו ולא חש ולא הרגיש שאף ההשפעה הרוחנית אינה תלויה באדם, אלא ברשותו וברצונו של ה' יתברך **'וַאֲזַי מַלְכוּת נֹוגַעַת בַּחֲבֵרְתָּהּ, אֲפִילוּ כַמְלֵא נִימָא'** (שבת ל.). ואם ירבעם חשש שמא יקופח כבוד מלכותו הרוחנית, לא על כבוד שמים חשש כי אם על כבודו וגופו ובשום פנים לא רצה להפקיר את נגיעתו החומרית והתפתה ליצרו והטעה את עצמו, לא רצה להכיר פחיתותו וצורך תקון מעלתו העצמית ובהעדר מדות אלו לא תתכן שום השפעה על העם.

משה אמר: כל אחד מן השוק טוב ממני לשליחות זו, אצל ירבעם המצב הפוך כל פחדו ודאגתו שמא יאמרו על רחבעם **'הא מלכא'**. ולו באמת היה רוצה להשפיע במובן הרוחני, מה איכפת לו אם מישהו גדול ממנו וכאן ההבדל שבין משה וירבעם, האחד נעשה ל'אדון ואב כל הנביאים' עד סוף כל הדורות והיפוכו נרשם ונכתב ל'מקולקל עד סוף כל הדורות'.

וכן מצינו אצל אהרן הכהן ע"ה, שריכוז כל רעיונותיו והגות לבו בתביעה מתמדת על מעשה העגל, רגשי חרטה על שלא קינא בקנאות יתירה במעשה העגל לא עזבוהו אפילו לרגע קט, תמיד היה דואג שהוא לא ראוי לעבודת הכהונה הגדולה. מבהיל להתבונן על דרגת אהרן ע"ה, על גודל ענותנותו והכרת פחיתות מעלתו, הלא כל האמתלאות כל ההצטרקות במעשה זה, לא היו אלא מעין תחבולה למנוע את ישראל מעבירה, הלא לזה התכוון לדחות לעוד שעות אחדות עד למחרת ובינתים משה יבוא וכל זה לא הועיל לו להשקיט את הרגשת האשמה, על מניעת התוכחה לישראל במעשה העגל, התביעה הזאת היתה מחלחלת באהרן עד יסוד נפשו והדריכתו מנוחה אף בגישתו לעבוד בקדש וצורת העגל היתה מצטירת לפניו כמערכת בכפרותיו בקרבנות ישראל ובזה היתה רוממותו של אהרן הכהן.

ומה שיש לנו להתעורר מזה? הוא שיבחר לו האדם דרך רגישות בפגמים עצמיים והרגשת התביעה המתמדת על צורך התקון העצמי הבלתי פוסק וממילא יוכשר להכרת הטוב שבזולת והאהבה והאמת תגברנה בכל ארחות חייו בין אדם לחבירו ובין הפרט והכלל ובעיקר המחונן ברוחניות יתירה שהוא זקוק לשמירה יתירה, בכדי שיהיה ראוי להשפיע על הכלל. (תורת הנפש). ■

פרקי אבות

'כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא' על הקשר שבין משנה זו ל'מִשְׁנֵה קִבְּל תּוֹרָה מִסִּינַי'

ומדוע נבחרה המשנה האומרת: 'כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא' כהקדמה לפרקי אבות? משיב על כך ה'מדרש שמואל' בשם רבי משה אלמושנינו: משום שכשמטילים משימה על מישהו חייבים לקבוע לו את המטרה מראש. אם הוא יודע את המטרה הוא יתור להגיע אליה ביותר חשק ורצון. ומאחר ופרקי אבות מציבים דרישות מוסריות קשות לבצוע ליהודי, מציבים לו מתחילת הדרך את היעד שהוא העולם הבא, ואומרים לו שאם יתנהג בהתאם לנדרש ממנו, הוא יגיע אל המטרה הנכספת. כאשר מבהירים לו מהי סוף הדרך ממריצים אותו לצעידה נכונה אליה, כנאמר בירמיהו (לא כ): "הַצִּיבִי לָךְ צִיָּנִים שְׂמִי לָךְ תְּמָרִים". ■

קדושין (לט): והרי בזה עובר הקב"ה על מצותו כביכול, "לֹא תִלִּין פְּעֻלַת שְׂכִיר" (ויקרא יט). ומשיבים על כך: שהדין הוא שאם הפועל אינו נשכר ישירות על ידי בעל הבית, אלא על ידי שליח, בעל הבית אינו מתחייב ב"לֹא תִלִּין". השאלה הזו: היא שהטרדה גם את בעל המשנה האומרת: 'כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא'. מפני מה רק 'לְעוֹלָם הַבָּא' ולא מיד, עכשיו? והרי התורה מצוה במיוחד; "לֹא תִלִּין פְּעֻלַת שְׂכִיר"! ועל כך משיבים: 'מִשְׁנֵה קִבְּל תּוֹרָה מִסִּינַי'. כלומר: התורה ניתנה לישראל על ידי שליח, על ידי משה. והואיל וכך, אין יותר תוקף לדין: "לֹא תִלִּין".

מהשבת ובכל שבתות הקיץ לומדים מירי שבת פרק אחד מפרקי אבות. ולמה? משום ש'דרך ארץ קדמה לתורה'. הלימוד בפרקי אבות הוא הכנה לקבלת התורה. היום, שעל פי המסורת הוא יום פטירתו של יהושע, יש המתעכבים על: 'מִשְׁנֵה קִבְּל תּוֹרָה מִסִּינַי וּמִסְרָה לַיהוֹשֻׁעַ' ומאריכים בהסבר על הדברים. את פרקי אבות פותחים אנו ב'כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא' ומיד ממשיכים ב'מִשְׁנֵה קִבְּל תּוֹרָה מִסִּינַי וּמִסְרָה לַיהוֹשֻׁעַ'. מה הקשר בין שתי האמרות? אומר על כך בעל ה'חוות יאיר': ידועה שאלת המפרשים; מפני מה אין שכר בעולם הזה? וכפי שנאמר במסכת

עלי הגיון

איסור מאכלות אסורים

האברבנאל גורס: שאיסור מאכלות אסורים אינו מטעמי בריאות הגוף

חזקות ובריאות. אולם, לא באה התורה האלוהית לרפאות את הגופות ולבקש את בריאותם, אלא לבקש בריאות הנפש ולרפאות את תחלואיה. לכן אסרה תורה את המאכלים שהם מתעבים ומשקצים את הנפש הטהורה. ■

הגוף ורפואתו. וחלילה לי להאמין כן, לפי שאם כן היה ספר תורת האלוקים במדרגת ספר קטן מספרי הרפואה. וגם הרי עינינו רואות שהאומות האוכלות בשר חזיר, השקץ והעכבר ושאר הבהמות, העופות והדגים הטמאים וכולן היום

בפרשת השבוע, פרשת שמייני, מובאים כל הלכות המאכלות המותרים והאסורים. אומר על כך האברבנאל: 'איסור המאכלים שאסרה תורה, כבר חשבו רבים מהמפרשים, שהוא מפני בריאות

מנהג

שבת מפתח

שני טעמים, מדוע נהגו להכין בשבת זו חלות בצורת מפתח!?

שאנו מברכים בשבת זו, כן יפתח לנו את השפע הטוב לפרנסה טובה. ועוד טעם לעשיית החלות בשבת זו, בצורת מפתח: לפי שישראל כשזכו לאכול מן המן, הפסיקו ליהנות ממנו מהקרבת העומר ואילך כמו שנאמר: "נִיאָכְלוּ מֵעֵבֹר הָאָרֶץ מִמִּחֶרֶת הַפֶּסַח" (יהושע ה). מאז התחילו ישראל לאכול מתבואת הארץ ונזקקו לפרנסה. ולכן אנו עושים צורת מפתח, כדי לפתוח בו את שער הפרנסה. ■

"פִּתְחֵי לִי אֶחָתִי רְעִיתִי" (שיר השירים ה). ידוע מאמר חז"ל: שהקב"ה מבקש מכנסת ישראל; 'פִּתְחוּ לִי פֶתַח כַּחוּדוֹ שֶׁל מַחֵט וְאֲנִי אֶפְתַּח לָכֶם פֶּתַח כַּפְתַּחוֹ שֶׁל אוֹלָם'. ומאחר שבפסח היו כל השערים פתוחים ואחר כך נסגרים, מבקשים אנו לפתוח אותן שוב. אנו מנקדים את החלות כמפתח לרמז שאנו פותחים מעט, 'כַּחוּדוֹ שֶׁל מַחֵט', וממתיינים שה' יפתח לנו אוצרו הטוב 'כַּפְתַּחוֹ שֶׁל אוֹלָם'. וכפי שנתן לאבותינו את המן בחודש אייר

בשבת הראשונה שלאחר חג הפסח נוהגים לאפות חלות מפתח. טעמים אין ספור נאמרו למנהג זה. אחד מהם מבוסס על הכתוב בשיר השירים:

פרשת 'שמיני'

"וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזָקְנֵי יִשְׂרָאֵל"

אומות העולם יכולות לתפקד גם בלי זקנים כמו החיות והבהמות שאין להן כנפים והן חיות, אבל ישראל נמשלו לעוף שאם מאבד את כנפיו הוא מאבד את כל חיותו

גרועים מהבהמה, כי לא יוכלו לעשות צעד קטן ובוראי שלא להמשיך וללכת.

"נִיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי"

'אמר רבי לוי ואיתימא רבי יונתן: "דבר זה מסורת בידינו מאנשי כנסת הגדולה; כל מקום שנאמר: "נִיְהִי" אינו אלא לשון צער" ' (מגילה י:). חז"ל אומרים: 'והכתיב "נִיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי"? ותניא; אותו היום היתה שמחה לפני הקדוש ברוך הוא כיום שנבראו בו שמים וארץ. כתיב הכא: "נִיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי" וכתיב התם: "נִיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד" (בראשית א ה) (מגילה י:). וקשה: שביום השמיני היתה שמחה לפני הקב"ה כיום בריאת שמים וארץ, שהרי נאמר כאן: "נִיְהִי" ונאמר שם: "נִיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר", רואים מכאן שמילת "נִיְהִי" אינה במשמעות צער בלבד?

אומרים המפרשים; שהיה ראש חדש ניסן, אכן היה יום שמחה לבורא ולעולמו, שבו הוקם המשכן, אבל למשה היה זה יום צער שכן בו מתו נדב ואביהוא בני אהרן הכהן 'הא שכיב נדב ואביהוא' (מגילה י:). ובו גם נודע לו כי לא ישמש בכהונה הגדולה, כפי שכבר שימש בשבעת ימי המלוואים.

בעל 'מושב זקנים' מביא: כי בשבעת ימי המלוואים אמנם שימש משה בכהונה הגדולה, אבל לא שרתה עליו שכינה. ביום השמיני, שלאחר ימי המלוואים, נודע לו שלא רק ששכינה לא תשרה עליו אלא שהכהונה הגדולה כלל לא תינתן לו. ולמה דוקא "בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי"? ובכלל, למה נקרא יום זה 'יום השמיני'? והרי רק שבעה ימי מלוואים היו ואם כן היה צריך הפסוק לומר ביום הראשון לאחריהם ולא למנות אותו במנין אחד עם שבעת ימי המלוואים? מן הראוי היה לומר: "נִיְהִי מִמָּחֳרַת" או ויהי באחד לחדש הראשון.

ושקול הדעת בקיומו של העולם עלול להפגע לכן תבע את הזקנה כדי שבכל הדורות ידעו למי לפנות ועם מי להתייעץ בעניני חכמת חיים ומחשבה שקולה.

אומר בעל ה'קהילות יצחק': שזהו הטעם שרבי עקיבא המשיל את הזקנים לכנפי עוף. הוא רצה ללמד אותנו שכשם

הרה"ג שמואל לויןסן
מיוחד ל'גנזי המלך'

"וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזָקְנֵי יִשְׂרָאֵל" (ויקרא ט א)

שכל קיומו של העוף תלוי בפעולת הכנפים כך עם ישראל ימשיך להתקיים רק בעזרת 'כנפיהם' של הזקנים שמהם נתבונן.

את הרעיון הזה מחדד רבי חיים שמואלביץ זצ"ל ב'שיחות מוסר': אומות העולם יכולות לתפקד גם בלי זקנים כמו החיות והבהמות שאין להן את האיבר הזה והן חיות, אבל ישראל נמשלו לעוף, שאם הוא מאבד את כנפיו הוא מאבד את כל חיותו. ישראל בלי זקנים

במדרש רבה נאמר: 'אמר רבי עקיבא: "נמשלו ישראל לעוף, מה העוף הזה אינו פורח בלא כנפים, כך ישראל אינם יכולים לעשות דבר חוץ מזקניהם" ' (ויקרא רבה יא ח). וכן אומרים חז"ל במדרש: 'א"ר יהודה בר סימון: "אברהם תבע זקנה. אמר לפניו: רבון העולמים אדם ובנו נכנסין למקום ואין אדם יודע למי מכבד, מתוך שאתה מעטרו בזקנה, אדם יודע למי מכבד. א"ל הקב"ה: "חייך, דבר טוב תבעת וממך הוא מתחיל" ' (בראשית רבה סה ט). שעד לאברהם אבינו לא היתה זקנה וכל מי שרצה לדבר עם אברהם היה טועה ומדבר עם יצחק בנו וכן להיפך. הגיל לא השפיע על מראה האדם. ולכן טען אברהם אבינו לפני הבורא שבני האדם אינם יודעים את מי לכבד יותר ובקש שיעטר אותו בזקנה. אמר לו הקב"ה: 'טוב תבעת וממך הוא מתחיל'. כך באה הזקנה לעולם כנאמר: 'וְאֶבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים" (בראשית כד א).

ולכאורה תמוהים הדברים: לשם מה היה צריך אברהם את הזקנה ואיזו תועלת יכלה לצמוח לו ממנה? האם דאג אברהם אבינו לכבוד, שצריכים בני אדם לנהוג בזקנים? והרי ברור שהוא לא התכוון לעצמו.

נראה שאברהם לא התכוון לתכונות הגופניות שצריכות להבדיל בין הזקן לצעיר, אלא לתוכן הפנימי, לנסיון החיים של המאריכים ימים, שבהן טמונה היכולת להדריך את בני דורם, לחנך אותם ולהדריך אותם. אברהם טען כי אם האדם יטעה ויפנה בטעות לצעירים במקום לזקנים עלול העולם להפסיד תקון גדול

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

למה "ביום השמיני"? אלא, שבשעה ששלח הקב"ה את משה ללכת אל פרעה, סרב משה ולא רצה ללכת.

אומרים חכמי ישראל: שהקב"ה הפציר בו שבעה ימים בסנה ואחרי שבעת הימים המשיך משה לומר לו: 'לא! ואף הוסיף ואמר: "שִׁלַח נָא בְיָד תְּשַׁלַּח" (שמות ד יג). כאן נפרע הקב"ה ממשה על כך.

בשבעת ימי המלואים, שעליהם קראנו בסוף הפרשה הקודמת, פרשת צו, שימש משה בכהונה גדולה והיה מקריב את הקרבנות שציוה הקב"ה. לאחר שבעת הימים, כמו לאחר שבעת ימי הסנה, כשהגיע היום השמיני ואז היו צריכים לחנוך את המשכן לעבודת הקדש הקבועה, גילה לו הקב"ה למשה את ה'מידה כנגד מידה' למה שאמר: "שִׁלַח נָא בְיָד תְּשַׁלַּח" ושלח את אהרן ובניו לשמש בכהונה ולא אותו. זה היה הצער של "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי". זה גם ההסבר לקשר שבין שבעת ימי המלואים ליום שלאחריהם שלא נקרא רק "מְחַרְת" אלא; "בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי".

"נִיַּקְחוּ בְנֵי אֶהֱרֹן נָדָב וְאֶבְיָהוּא אִישׁ מַחֲתָתוֹ וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂמוּ עָלֶיהָ קִטְרֶת" (ויקרא י א)

חכמי ישראל אומרים: שנדב ואביהוא היו מהמעט שנכנסו לפרס החכמה יחד עם אדם הראשון נח ואברהם. כנגדם היו אחרים שעליהם נאמר שנכנסו לפרדס, והם בן עזאי ובן זומא, אלישע אחר ור' עקיבא. החטא של אדם הראשון, נח ובני אהרן היה 'קצוץ בנטיעות', שפירושו חלוק ופירוד בשכינה. הם הפרידו במחשבתם בין הצדיק ובין השכינה ולא אחדו ביניהם. ולכן, אומר בעל 'צרור המור' המור: בני אהרן מתו כמו שמת בן עזאי באש.

ומוסיף בעל 'צרור המור' על הקשר המופלא שבין חטאם של בני אהרן, שלא היו להם נשים, לבין העונש של שריפה באש; ולזה כיוונו רז"ל באמרם: **'אבא חנין אומר: "ע"י שלא היה להם נשים דכתיב: "וְנָכְפָר בְּעֵדוֹ וּבְעֵדוֹ בֵּיתוֹ"** (ויקרא טז ו) **'זו אשתו'** (ויקרא רבה כ ט). לפי שלא היו להם נשים. שנאמר: **'וּבְנֵים לֹא הָיוּ לָהֶם'** (במדבר ג ד). כי איש ואשה נקראו אחדים וביחודם שכינה שרויה ביניהם והם לא רצו זה היחוד ונפרדו זה מזה. וזהו קצוץ בנטיעות.

וכן אמרו: **'רבי ישמעאל אומר: "שתויי יין נכנסו למקדש"'** (רש"י

ויקרא י ב), להורות שחטאם היה חטאת אדם הראשון, שאמרו העץ שאכל אדם הראשון **'רבי אומר: "גפן היתה"'** (מדרש הנעלם נח). וזהו חטא נח דכתיב: **"וַיִּשֶׁת מִן הַיַּיִן"** (בראשית ט כא). וכן אמרו: **'תניא רבי אליעזר אומר: "לא מתו בני אהרן עד שהורו הלכה בפני משה רבן"'** (עירובין סג). שנאמר: **"לְהוֹרֹת"** (ויקרא יד נז) וכן האמת כי תלו ההוראה בעצמם ולא רצו להתייחד עם רבם שלמעלה.

שואל בעל ה'שפת אמת': איך ניתן לומר על נדב ואביהוא שחטאו חטא חמור של שתיית יין שהבוזיים והפחותים בהמון העם נכשלים בו? ועוד, הרי אמרו חז"ל: שחטאם היה **'שהורו הלכה בפני משה רבן'?**

והשיב: שחטאם היה אמנם על **'שהורו הלכה בפני משה רבן'**. הם אמנם כיוונו מעשיהם להלכה, אבל העיקר היה חסר אצלם שכן **'הורו הלכה בפני משה רבן'**. הם היו פגומים בהכרת ציווי ה'. זה מה שנאמר: **"אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֲתֶם"** (ויקרא י א).

ומהיכן אנו יודעים שלהתדבק ולהתבטל בפני ה' יתברך הוא דבר חשוב יותר מאשר לגלות את טעמי מצוותיו? מהנאמר בשיר השירים: **"כִּי טוֹבִים דְּדִיךָ מִיָּיִן"** (א ב). וחז"ל דרשו: **"יָיִן"** - אלו טעמי תורה. **"דְּדִיךָ"** - התדבקות בקב"ה חשוב וטוב יותר מ"יָיִן". זהו שנאמר: **"שתויי יין נכנסו למקדש"** שה"יָיִן" היה עדיף עליהם מאשר **"דְּדִיךָ"**.

גדולי המוסר מאריכים בפרשת מותם של בני אהרן, אף יותר מאשר אצל נח, בגנות שתיית היין המשכר, שהרי גדולים כמו נדב ואביהוא, שהיו חשובים כמשה רבנו ואהרן הכהן ומפני ששתו יין נענשו.

ומעשה ביודע תורה שהיה לו אבא שהיה משתכר תדיר והיה מביא אותו ואת כל משפחתו לידי בזיון. כדי למעט בכושה, החליט לבקש מאביו שלכל הפחות לא ילך לבית המרוח, מקום שעניי כל הנקרה בדרכו ננעצות בו, אלא ישב בביתו והוא, הבן, יביא לו לשם היין. היה מפציר בו יום - יום עד שהסכים. כך היה בנו מאכילו בכל יום ומשקהו יין כמה שבקש ואחר כך היה משכיבו והוא היה יוצא לתלמודו.

פעם אחת, בדרכו לקנות את הבקבוק היומי, הבחין הבן בשכור השוכב בביב והיו נערים מטילים לעברו אבנים ובוץ. אמר בלבו: זה הזמן להביא לכאן את אבא, כדי שיראה כמו ענינו לאיזו דיוטא מגיע אדם שהוא שתוי לשכרה. שמא כך

יתעורר וימנע מן היין. הלך והביא את אביו אצל השכור הזה ברחוב והראהו כל מה שעשו בו הנערים. אבל האבא בראותו את השכור, ניגש אליו, כאילו היה חברו הטוב ושאל אותו: "באיזה בית מרוח השיג את היין הטוב הזה, שכן גם הוא רוצה לרכוש ממנו"... אמר לו הבן: "אני הבאתי אותך לכאן כדי שתלמד לקח לעצמך ותראה בכזיונו הגדול ושוב לא תתן עיניך ביין ואתה מבקש כאן להמשיך ולצער אותי ולהוסיף עוד בוושה על בוושה?"

זהו שאירע לנדב ואביהו. ומשום גדול החטא הזה של שתיית יין נאמר מיד אחר מותם של נדב ואביהו שהקב"ה מזהיר את אהרן הכהן ובניו הנותרים: **"יִיַן וְשָׁכַר אֵל תִּשֶׁת אֶתָּה וּבְנֵיךָ אֶתָּה כִּבְאֲכֶם אֵל אֵהָל מוֹעֵד וְלֹא תִמְתּוּ חֶסֶת עוֹלָם לְדוֹרֵיכֶם"** (ויקרא י ט)

"וְאֵת בַּת הַיַּעֲנָה" (ויקרא יא טז)

למרות שבת היענה היא עוף הנמנה על השקצים, נהגו בכמה מקהילות תימן לתלות את ביציה בבית הכנסת. מניין לקוח מנהג זה ומה הוא בא לומר?

כותב רבי יחיא עומייסי זצ"ל מגדולי חכמי תימן בספרו 'ילקוט רועים': "כי תכונתה של בת היענה היא שבזמן שהיא מטילה את ביציה היא אינה יושבת עליהן כדי לחמם אותן אלא מניחה אותן במקום גבוה ועומדת במקום רחוק מהן, מביטה בהן ואינה מסיחה דעתה מהן". אחד מגדולי פלאי הבריאה הוא שאותה הבטה גורמת לביצים להתבקע ויוצאים מהן האפרוחים. אם תעמוד חיה אחרת לפניו ותפסיק את מרחב הראיה מהביצים, בת היענה תהרוג אותה, שכן על ידי הפסקת הראיה משתבש מראה הביצים ותפקודם והן אינן יכולות להתבקע ולהוציא אפרוחים.

לכן, בשל תכונה זו, למרות שהיא מהשקצים, נהגו לתלות ביצים אלו בבית הכנסת כדי להראות לכל המתפללים שעיקר התפילה המתקבלת ועושה פירות היא הכונה ושאסור שיהא שום דבר חוצץ בינינו לבין אבינו שבשמים שאנו עומדים כנגדו, הוא למעלה ואנחנו למטה, מדברים עמו בלשון והוא נוכח ומשגיח על ישראל בלי הפסק רגע. ועל ידי הדביקות של עם ישראל בהקב"ה הוא מחזיר לנו 'מידה כנגד מידה'. וזהו כונת הכתוב: **"הנה עין ה' אֵל יִרְאֵנוּ לְמִיַּחֲלִים לְחֶסֶדוֹ"** (תהילים לג יח). ■

שו"ת חברותא

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה

כפיית המיטה באבל

מדבריהם, לא יועיל לו כלום לחיוב אבלות דמן התורה. אבל, אם עבר ולא ישן עליה ביום ראשון, הרי הוא מחויב לישן עליה פעם אחת מו' הימים הנותרים. וכל זה הוא דעת הרמב"ם.

אבל דעת הרמב"ן היא: שאין חיוב כלל לישן על המטה הכפויה, אלא מאחר וכפה מטתו, כבר יצא ידי חובתו. ומעמיד הברייתא כשלא כפה מטתו וישן על גבי קרקע.

שכפה המטה, אלא הוא מחויב לישן עליה. אבל אם ישן עליה פעם אחת, כבר

והוסיף הרמב"ן: שלפי זה (שמעמידים הברייתא כשלא כפה מטתו), נצטרך לפרש רישא דברייתא 'ישב על גבי מטה' (לפנינו, אין הגירסא כן. אבל כן הגירסא לעיל כא), כשישן על גבי מטה כפויה של אחרים. והשמיענו, שאף על פי שלא עשה איסור בשיבה זו, מכל מקום לא קיים חיובו. אבל ודאי לא הוצרך ללמדנו, שאם ישן על מטתו שאינה כפויה, שלא יצא ידי חובתו. ■

קיים את חיובו. ומעתה נמצא: שבאמת דיני כפיית המטה נוהגים כל ז', כשאר דיני האבלות. ומה שכתב הרמב"ם: שהוא מחויב לישן עליה ביום הראשון, אינו דין מיוחד ליום זה, אלא מאחר ועיקר אבלות מן התורה היא ביום ראשון, לכן מחויב הוא לישן עליה ביום זה, כי בזה שישן למחרת, שאין האבלות בו אלא

מערכת 'חברותא' מיוחד ל'גנזי המלך'

מסכת מועד קטן

שאלה: האם חייב האבל לישון על מיטה כפויה?

תשובה: דעת הרמב"ם: שאין די בכפיית המיטה, אלא האבל מחויב גם כן לישן עליה כשהיא כפויה (ה יח). והוסיף הרמב"ם: שחיוב זה אינו נוהג בכל ז' הימים, אלא ביום ראשון בלבד (ד ט). ויעוין בהראב"ד שהשיג עליו.

וביאר הגר"ז דעת הרמב"ם, שבדין כפיית המטה נאמרו שתי הלכות:

- א. איסור שתהיה מטתו זקופה.
- ב. חיוב כפיית המטה.

ולצורך קיום חיוב זה, אין די במה

יאמת או שקרי

הרב

אמנון יצחק שליט"א

ביום רביעי א' ר"ח אייר 18/04/07
השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:00

דמי כניסה
10 ש"ח

ביאר שבע

אולמי הינומה - רחוב מקס נורדאו 1

בחסות מחלקת
לתרבות תורנית
עיריית ב"ש
ובחסות המועצה
הדתית ב"ש

ההוצאות מאובטחות

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

שדור חי באתר וב'שופר ניוטל' 0544-007779
WWW.SHOFAR.NET

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה המלך דברים הטעונים גניזה

רחוב האדמו"ר מקוצק 41 בני ברק

להדר בקדש

למבירה ספרי תורה מהודרים

שנכתבו ע"י סופרים מומחים ויראי שמים בכתב ספרדי, בית יוסף, והאר"י

מבצע מיוחד

כל הרוכש ספר תורה עד חג השבועות יקבל ארגז מהודר (או עצי חיים ומעיל)

כמו כן ניתן להשיג אצלנו תפילין מהודרים

לפרטים והזמנות נא לפנות לשי

052-8077722

מאיר אבן קיסר למטבח

אבן קיסר **550 ש"ח** לחטר רק

כולל כל סוגי הקנטים והפתחים הובלה והתקנה הכל כלול!!!

3364,3100,9241 י"דבמ"י

0523404040 הסתת 12 א.ת.חולון

מרפאת שיניים שן וחסד

נוסד בשנת 1982

כתר חרסנינה 570 ש"ח

שתל 1.490 ש"ח • תותבת 1.590 ש"ח

תותבת גמישות ללא זווים 2.990 ש"ח • ישור שיניים החל מ-4.800 ש"ח

הנחות מפתיעות למשפחות ברוכות ילדים, לתלמידי ישיבות ובני תורה

רח' רבי עקיבא 44 ב"ב סינת הרב קוק

052-8448443 ♦ 03-5794757

יעמדו על הברכה

רפואה שלמה לאלאונורה בת אדה	אורית בת יהודית לרפואה שלימה הצלחה ברוחניות ובגשמיות למשפחת חסין
ג'יוספה בן פרנאנדה יזכה לחזור בתשובה ברכה והצלחה	זרע של קימא לפאני בת אנט ומשה בן אנט חנה
רפואה שלמה לגבריאל בן דאינה	ברכה והצלחה למרקו בן יהודית
ברכה והצלחה למסעודה בת ליזה	לעילוי נשמתו של אציו בן אמה
סטפאנו בן פראנקה יזכה לחזור בתשובה שלמה עם משפחתו	ברונו בן פרנאנדה יזכה לשלום בית
שלום בן שרה יזכה לחזור בתשובה ברכה והצלחה	יצחק בן רחל ושון בן ג'ילואט יזכו להיות צדיקים ויראי שמים
ויטו בן מברוקה יזכה לזיווג הגון	

כל המעונין לזכות ולהיות שותף בהפצת 420,000 עמודי התורה של 'גנזי המלך' בכל שבוע, תרום 500 שקלים לע"נ, רפואה, זיווג, הצלחה, פרנסה, זרע חי וקיים וכו' ויקבל פרסום בקוביה כדלעיל.

03-6762226 050-6500666

שירותי כח אדם וסיעוד

עובדים זרים מכל העולם • טיפול בקשישים, מוגבלים ונכים במסגרת חוק הסיעוד של ביטוח לאומי • מטפלים למשך 24 שעות - אפשרי ללא לינה • מענה מיידית לכל פניה

ברישון משרד העבודה והרווחה

1-700-704-204 פקס: 08-9356686 נ"ד: 050-2333333 רח' הרצל 96 רחובות, מיקוד: 76548 raz2004@bezeqint.net

להרויח בגדול! בתכנית 'כח כפלים'

מלאו הוראת קבע זו על סך \$28*

חינם!

טיול לאתרים בצפון

חינם!

קלטות וידאו, CD, טייפ וספרים

ותקבלו

חינם!

מנוי שנתי ל'גנזי המלך'

חינם!

מנוי שנתי לעתון 'ארבע כנפות'

חינם!

סוף שבוע ששי שבת עם הרב אמנון יצחק

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפלים" למשך שנה מינימום

תאריך

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____

1. אני/ו הח"מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____

רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בבית _____ פלאפון _____

קוד מסלוקה		סוג חשבון		מס' חשבון בבנק					
בנק	סניף	1	2	3	4	5	6	7	8
2	3	9	2						
קוד מוסד		אסמכתא / מס' מזהה של הלקוח בחברה							

נותנים לכם בזה הוראה לחיוב חשבוננו הנ"ל בסניפכם, בגין תרומתי ל"שופר" בסכומים ובמועדים שיומצאו לכם מידי פעם בפעם באמצעי מנגטי, או רשימות ע"י "שופר" כמפורט מטה ב"פרטי ההרשאה".
 2) ידוע לי/לנו כי: א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י הודעה ממוני/מאתנו בכתב לבנק ול"שופר" שתכנס לתוקף, יום עסקים אחד לאחר מתן ההודעה בבנק וכן ניתנת לבטול ע"י הוראת כל דין. ב. אהיה/נהיה רשאי/ים לבטל חיוב, לא יותר מתשעים ימים ממועד החיוב, אם אוכיח/נוכיח לבנק, כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים שנקבעו בכתב ההרשאה, אם נקבעו. 3) ידוע לי/נו כי הפרטים שצוינו בכתב ההרשאה ומילויים, הם נושאים שעלינו להסדיר את המוטב. 4) ידוע לי/נו כי סכומי החיוב עפ"י ההרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישלח לי/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בגין חיובים אלה. 5) הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב ההרשאה זה, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצועו. 6) הבנק רשאי להוציאנו/נו מן ההסדר המפורט בכתב ההרשאה זה, אם תהיה לו סבה סבירה לכך, ויודיע לי/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. 7) נא לאשר ל"שופר" בספח המחובר לזה, קבלת הוראות אלו ממוני/מאתנו.

פרטי ההרשאה:

1. סכום החיוב ומועדו, יקבעו מעת לעת ע"י "שופר" עפ"י (התקרות לקביעתם):

2. ברוי החיוב: (סמן במשבצת המתאימה)

\$ 28 זכאות ליחיד

\$ 56 זכאות לזוג

לחייב בתאריך:

20 לחודש 30 לחודש

"שופר" ארגון להפצת יהדות מתחייב בואת שלא למשוך מעבר לסכומים המגיעים לו.

חתימת בעל/י החשבון

תורם נכבד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עליך לשלוח את המופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777779